

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 390/2025-117

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Pezinok v konaní sp. zn. 39Nt/46/2024 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Okresného súdu Pezinok v konaní sp. zn. 39Nt/46/2024 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 8 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. e) a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Okresnému súdu Pezinok **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. 39Nt/46/2024 konal bez zbytočných prietahov.
- Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **1 500 eur**, ktoré **je** mu Okresný súd Pezinok **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Okresný súd Pezinok **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

- Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. mája 2025, doplnenou 29. mája 2025, 13. júna 2025 a 11. júla 2025, v časti, ktorá bola uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 390/2025-31 zo 17. júla 2025 prijatá na ďalšie konanie, domáha vyslovenia porušenia

svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 8 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. e) a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v označenom konaní, v ktorom sa rozhoduje o návrhu zdravotníckeho zariadenia na zmenu spôsobu výkonu ochrannej psychiatrickej a sexuologickej liečby sťažovateľa ústavnou formou v zdravotníckom zariadení na výkon ochrannej liečby v detenčnom ústave. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov, priznal mu primerané finančné zadostučinenie 5 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti, pripojených príloh a spisu okresného súdu zistil ústavný súd nasledovný skutkový stav veci:

3. Sťažovateľovi bolo trestným rozkazom Okresného súdu Malacky sp. zn. 3T/46/2023 z 8. novembra 2023 uložené ochranné psychiatrické a sexuologické liečenie ústavnou formou (popri uloženom treste odňatia slobody, ktorého výkon však bol odložený), ktoré má vykonávať v Psychiatrickej nemocnici Philippa Pinela Pezinok (ďalej len „zdravotnícke zariadenie“).

4. Okresný súd v napadnutom konaní koná o návrhu zdravotníckeho zariadenia, ktorý mu bol doručený 21. augusta 2024, na zmenu spôsobu výkonu ochrannej psychiatrickej a sexuologickej liečby sťažovateľa ústavnou formou v zdravotníckom zariadení na výkon ochranného liečenia v detenčnom ústave. Svoj návrh zdravotníckeho zariadenia odôvodnilo nemožnosťou dosiahnuť dostatočný efekt jeho liečby a splniť účel nariadenej ochrannej liečby, nemožnosť medicínsky znížiť pretrvávajúce riziko jeho protispoločenského konania, nebezpečného konania, neprítomnosť perspektívy prechodu do chráneného prostredia a pretrvávajúce poruchy správania aj počas kontinuálnej terapie na psychiatrickom oddelení.

5. Zo spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že v napadnutom konaní bol 3. septembra 2024 sťažovateľovi ustanovený obhajca, okresný súd vydal príkaz na vyšetrenie jeho duševného stavu a uznesením z 3. septembra 2024 (vydaným vyšším súdnym úradníkom) bol do konania pribratý znalec MUDr. Matúš Martinka z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvia psychiatrie. Znalcovi bola daná lehota 60 dní na vypracovanie znaleckého posudku.

6. Sťažovateľ sa proti uzneseniu o pribratí znalca odvolal podaním z 12. septembra 2024 a v ten istý deň predložil súdu splnomocnenie pre zvoleného obhajcu v konaní.

7. Na základe návrhu zdravotníckeho zariadenia z 10. októbra 2024 bol sudcom pre prípravné konanie 11. októbra 2024 vydaný predbežný príkaz na umiestenie sťažovateľa do detenčného ústavu v súbežne vedenom konaní pod sp. zn. 50Tp/63/2024, ktorý bol opakovane podľa § 462 ods. 6 Trestného poriadku sťažovateľovi predĺžovaný, a to práve z dôvodu prebiehajúceho napadnutého konania.

8. Uznesením okresného súdu č. k. 39Nt/46/2024-84 z 8. októbra 2024 bolo zrušené uznesenie vyššieho súdneho úradníka o pribratí znalca z 3. septembra 2024 a znalec bol do konania pribratý opätovne aj s možnosťou odbornej konzultácie so znalcom z odvetvia psychológie sexuality.

9. Podaním z 15. októbra 2024 sťažovateľ žiadal o nariadenie termínu verejného zasadnutia, podaním z 22. októbra 2024 podal sťažnosť pre nečinnosť okresného súdu, podaním z 31. októbra

2024 podal návrh na vykonanie dôkazov, doplnenie nového znaleckého posudku a návrh na zrušenie predbežného príkazu na umiestnenie do detenčného ústavu.

10. Spis bol 31. októbra 2024 predložený Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“), ktorý uznesením sp. zn. 4Ntro/2/2024 zo 7. novembra 2024 sťažnosť pre nečinnosť zamietol.

11. Sťažovateľ pokračoval v podávaní sťažností pre nečinnosť okresného súdu v napadnutom konaní, a to 14. novembra 2024, 21. novembra 2024, 7. apríla 2025 a 5. mája 2025.

12. Znalec predložil znalecký posudok 13. mája 2025. V ten istý deň podal sťažovateľ námietku zaujatosti proti predsedovi senátu Mgr. Marekovi Mikulčíkovi z dôvodu prietáhov v konaní.

13. Podaním z 15. mája 2025 predseda senátu sťažovateľovi oznámil, že znalecký posudok bol vyhotovený, spis bol vrátený okresnému súdu a na 27. máj 2025 nariadil verejné zasadnutie. V odpovedi z 20. mája 2025 sťažovateľ súdu oznámil, že na svojej sťažnosti na prietahy v konaní zotrúva.

14. Dňa 27. mája 2025 sa konalo verejné zasadnutie, na ktorom bola vypočutá svedkyňa, sťažovateľ a znalkyňa Mgr. Elena Fortis z odvetvia psychológie sexuality. Znalec MUDr. Matúš Martinka sa na neverejné zasadnutie nedostavil, súd nemal v jeho prípade vykázané doručenie predvolania.

15. V dňoch 10. júna 2025 a 12. júna 2025 okresný súd pokračoval vo verejnom zasadnutí, na ktorom bol vypočutý znalec MUDr. Martinka, oboznamovalo sa s listinnými dôkazmi, najmä znaleckými posudkami a výsledkami psychologických vyšetrení, realizoval sa výsluch viacerých svedkov – zdravotnícky personál zo zdravotníckeho zariadenia.

16. Okresný súd 12. júna 2025 vyhlásil uznesenie č. k. 39Nt/46/2024-355, ktorým rozhodol, že návrh zdravotníckeho zariadenia zamieta. Prokurátor a zdravotnícke zariadenie v rámci verejného zasadnutia zhlásili sťažnosť proti vyhlásenému uzneseniu.

17. Sťažovateľ bol 10. júla 2025 prepustený z detenčného ústavu Hronovce a bol preložený na výkon ochranného liečenia do psychiatrickej nemocnice Hronovce. Dôvodom zmeny miesta výkonu ochranného liečenia mali byť nedostatočné kapacity v zdravotníckom zariadení v Pezinku.

18. Sťažovateľ sa podaním z 21. júla 2025 opakovane sťažoval na prietahy v konaní. K opakovaným sťažnostiam na prietahy sa vyjadril v stanovisku z 24. júla 2025 predseda senátu.

19. Po rozhodnutí o nárokoch na znalečné a nárokoch na svedočné viacerých vypočutých svedkov (29. júla 2025) bol spis 4. augusta 2025 predložený na krajský súd na rozhodnutie o sťažnostiach na prietahy v konaní, ako aj na rozhodnutie o sťažnostiach prokurátora a zdravotníckeho zariadenia proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na zmenu spôsobu výkonu ochranného liečenia na detenciu.

20. Krajský súd uznesením sp. zn. 1Ntro/1/2025 z 13. augusta 2025 sťažnosti na prietahy zamietol.

21. Odôvodnenie sťažnosti prokurátora a zdravotníckeho zariadenia proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na zmenu ochranného liečenia boli doručené už priamo krajskému súdu 1. septembra 2025, sťažovateľ sa k nim vyjadril podaním z 3. septembra 2025.

22. Krajský súd o sťažnostiach rozhodol na neverejnom zasadnutí uznesením sp. zn. 1Tos/72/2025 z 10. septembra 2025 tak, že uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na nové konanie.

23. Po vrátení spisu okresný súd uznesením č. k. 39Nt/46/2024-442 zo 17. septembra 2025 podľa § 241 ods. 1 písm. a) *per analogiam* návrh zdravotníckeho zariadenia na zmenu ochranného liečenia postúpil na Okresný súd Levice, keďže toho času sťažovateľ vykonával ochranné liečenie v psychiatrickej nemocnici Hronovce. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ 30. septembra 2025 sťažnosť. Spis bol 3. októbra 2025 predložený krajskému súdu, sťažovateľ sa 9. októbra 2025 opakovane sťažoval na prietahy v konaní.

24. Nálezom ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 74/2025 z 24. septembra 2025 bolo rozhodnuté, že uznesením Okresného súdu Pezinok sp. zn. 50Tp/63/2024 z 11. októbra 2024, ktorým sudca pre prípravné konanie rozhodol o vydaní predbežného príkazu na umiestnenie sťažovateľa do detenčného ústavu (v súbežne vedenom konaní, pozn.), bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 5 ods. 1 písm. e) dohovoru.

25. Krajský súd na neverejnom zasadnutí 5. novembra 2025 uznesením sp. zn. 1Tos/95/2025 zrušil uznesenie o postúpení veci a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

26. Spis sa 13. novembra 2025 vrátil na okresný súd. Verejné zasadnutie nariadené na 28. november 2025 bolo odročené na 8. december 2025, keďže neboli splnené podmienky na jeho vykonanie. Obhajca sťažovateľa požiadal o odročenie z dôvodu nezachovania lehoty na prípravu.

27. Po odročení verejného zasadnutia 8. decembra 2025, na ktorom boli vypočutí svedkovia, okresný súd vo veci rozhodol na verejnom zasadnutí 22. decembra 2025 tak, že návrh zdravotníckeho zariadenia zamietol. Zdravotnícke zariadenie aj prokurátor podali proti uzneseniu sťažnosť.

II.

Argumentácia sťažovateľa

28. Sťažovateľ dôvodí, že namietané konanie je trestným súdnym vykonávacím konaním, pričom jediné, čo súd k meritórnemu rozhodnutiu potrebuje, je vyhotovený znalecký posudok a vykonanie jedného verejného zasadnutia. Žiadna skutková zložitosť veci v danom prípade podľa sťažovateľa nemôže ospravedlniť neprimeranú dĺžku konania len z dôvodu, že znalec mešká s vypracovaním znaleckého posudku viac ako 5 mesiacov (k 12. máju 2025).

29. Pri hodnotení správania sťažovateľa podľa neho neexistujú žiadne okolnosti, ktoré by mali byť osobitne zohľadnené na jeho ťarchu. Sťažovateľ sa počas konania nachádza v detenčnom ústave a predbežný príkaz na jeho držanie v ňom je opakovane predĺžovaný len z dôvodu nevyhotovenia znaleckého posudku a nerozhodnutia okresného súdu o návrhu zdravotníckeho zariadenia.

30. Okresný súd, ktorý v zmysle judikatúry zodpovedá aj za postup, respektíve nečinnosť znalca, preto podľa sťažovateľa koná neefektívne a prietahovo. Konanie ku dňu podania ústavnej sťažnosti trvá viac ako 9 mesiacov a okresný súd v uvedenej veci nevyužil žiadne zákonné opatrenia na zabezpečenie znaleckého posudku včas a znalca nijakým spôsobom neupozornil ani nesankcionoval.

31. Vzhľadom na skutočnosť, že ide o trestné konanie, ktorého význam pre sťažovateľa je daný už len samotnou povahou tohto konania, je potrebné dobu konania posudzovať prísnejšie. Sťažovateľ sa od 11. októbra 2024 ku dňu podania ústavnej sťažnosti do 12. mája 2025 nachádza

v detenčnom ústave už 213 dní. Ide o zásadné obmedzenie jeho osobnej slobody, a preto má sťažovateľ imanentný záujem na skorom rozhodnutí veci.

32. V dôsledku postupu okresného súdu je sťažovateľ vystavený mimoriadne psychicky náročnej situácii v detenčnom ústave, je ponechaný v tiesnivej situácii s devastačným účinkom na jeho osobný život, zdravie a psychiku. Vzhľadom na uvedené žiada priznať mu primerané finančné zadost'učinenie 5 000 eur.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

33. Okresný súd k sťažnosti uviedol prehľad procesných úkonov realizovaných vo veci, konštatoval, že predmetom konania je vec patriaca do štandardnej agendy všeobecných súdov a vec je priemerne skutkovo a právne zložitá. Okresný súd v zmysle svojho vyjadrenia konal priebežne a primerane rýchlo s ohľadom na závažnosť veci s prihliadnutím na počet nevyhnutných procesných úkonov, ich doručovanie a nutnosť zachovania procesných lehôt.

III.2. Replika sťažovateľa:

34. Sťažovateľ vo svojej replike doručenej ústavnému súdu 19. septembra 2025 zdôraznil skutočnosť, že znalec vyhotovoval znalecký posudok 209 dní namiesto 60 dní, ktoré mu boli určené okresným súdom, čo je podľa neho samo osebe ústavne non-konformné. V dôsledku tejto pasivity znalca sa sťažovateľovi opakovane predlžoval predbežný príkaz na umiestnenie v detencii (celkovo trikrát). Znalec konal priet'ahovo aj vtedy, keď sa bez ospravedlnenia nedostavil na verejné zasadnutie konané 27. mája 2025. Za priet'ahy znalca znáša zodpovednosť prvostupňový súd, ktorý podľa sťažovateľa nevyužil žiadne zákonné opatrenia na zabezpečenie znaleckého posudku včas. Sťažovateľ považuje svoju ústavnú sťažnosť za plne dôvodnú a v ďalšej argumentácii na ňu odkázal.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

35. Podstatou ústavnej sťažnosti v rozsahu, v akom bola prijatá na ďalšie konanie, je porušenie sťažovateľovho základného práva na osobnú slobodu podľa ústavy a listiny a práva na slobodu a bezpečnosť podľa dohovoru v súvislosti s rýchlosťou rozhodovania okresného súdu v konaní o návrhu zdravotníckeho zariadenia na zmenu spôsobu výkonu ochranného liečenia v zdravotníckom zariadení na výkon ochranného liečenia v detenčnom ústave.

36. Rozsah, v akom ústavný súd prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie (bod 1 nálezu), určuje rozsah ústavného prieskumu napadnutého konania, čo sa týka v petite ústavnej sťažnosti definovaného porušenia základných práv a slobôd sťažovateľa, uplatnených dôvodov porušenia základných práv a slobôd, označenia odporcu a napadnutého konania, ako aj výšky požadovaného finančného zadost'učinenia. Vzhľadom na uvedené preto na opakované dopĺňanie ústavnej sťažnosti zo strany sťažovateľa aj potom, ako bola jeho ústavná sťažnosť v časti prijatá

na ďalšie konanie, nielen o podstatné argumenty, ale aj rozširovaním napadnutých základných práv a rozširovaním okruhu odporcov či zvyšovaním sumy požadovaného finančného zadosťučinenia, nebude pri meritórnom prieskume ústavnej s'aznosti brať ústavný súd v zreteľ.

37. S'ťažovateľova osobná sloboda bola obmedzená na základe trestného rozkazu, ktorým mu bolo popri uloženom treste odňatia slobody, ktorého výkon bol podmienene odložený, uložené ochranné psychiatrické a sexuologické liečenie ústavnou formou. Predmetom napadnutého konania, ktorého dĺžku s'ťažovateľ namieta, je návrh zdravotníckeho zariadenia, v ktorom s'ťažovateľ ochranné liečenie vykonával na zmenu spôsobu výkonu ochranného liečenia z ústavnej formy na detenciu. Ide o osobitný druh konania v rámci vykonávacieho trestného konania, ktorého predmetom je v prípade s'ťažovateľa jeho osobná sloboda a podmienky a stupeň prísnosti jej pozbavenia. Na rozhodovanie o osobnej slobode (najmä ale nielen o väzobných veciach) sa aplikuje špeciálna úprava obsiahnutá v čl. 17 ústavy, ktorá v sebe zahŕňa všetky základné hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu, vrátane práva na súdnu ochranu pri jej pozbavení (podobne napr. II. ÚS 10/2016, IV. ÚS 397/2010, III. ÚS 352/2025). Rovnako sa aplikuje čl. 5 dohovoru, ktorý upravuje právo na osobnú slobodu a bezpečnosť.

38. Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy „osobná sloboda sa zaručuje“. Tento všeobecný ústavný princíp má spôsoby zaručenia osobnej slobody uvedené v ďalších ustanoveniach čl. 17 ústavy, ktoré obsahujú viaceré práva jedinca, ako aj požiadavky, ktoré sú spojené so zásahmi do osobnej slobody. Článok 17 ods. 2 ústavy a čl. 8 ods. 2 listiny obsahujú základné garancie pre rôzne formy pozbavenia osobnej slobody vrátane trestného konania (napr. výkon trestu odňatia slobody, ochranné liečenie a ochranná výchova, IV. ÚS 257/05, IV. ÚS 305/2020).

39. Európsky súd pre ľudské práva v rámci svojej rozhodovacej praxe opakovane judikuje, že písm. a) až f) čl. 5 ods. 1 dohovoru obsahujú taxatívny výpočet prípustných dôvodov, na základe ktorých možno obmedziť osobnú slobodu jednotlivca, pričom žiadne obmedzenie osobnej slobody nie je v súlade s dohovorom, pokiaľ nespadá pod niektorý z tu uvedených dôvodov (pozri rozsudok ESĽP vo veci Del Rio Prada proti Španielsku, č. 42750/09 z 21. 10. 2013, bod 123).

40. Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru má každý právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane na základe postupu stanového zákonom: ... e) zákonné pozbavenie slobody osôb, aby sa zabránilo šíreniu nakažlivej choroby, alebo duševne chorých osôb, alkoholikov, narkomanov alebo tulákov.

41. Aplikovateľnosť čl. 5 ods. 1 písm. e) dohovoru na podobné prípady potvrdzuje judikatúra ESĽP (pozri napr. rozhodnutie Winterwerp proti Holandsku č. 6301/73 z 24. 10. 1979, Ilseher proti Nemecku [VK], č. 10211/12 a č. 27505/14, 4. 12. 2018, S. proti Nemecku, č. 3300/10, 28. 6. 2012), ale aj judikatúra ústavného súdu (napr. III. ÚS 20/06, II. ÚS 679/2014, I. ÚS 50/2025).

42. Ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že ústavný súd nálezom č. k. II. ÚS 74/2025-95 z 24. septembra 2025 rozhodol o porušení základného práva s'ťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. e) dohovoru uznesením okresného súdu sp. zn. 50Tp/63/2024 z 11. októbra 2024, ktorým okresný súd v konaní bezprostredne súvisiacom s napadnutým konaním rozhodol o vydaní predbežného príkazu na umiestnenie s'ťažovateľa do detenčného ústavu podľa § 462 ods. 4 Trestného poriadku. Tento

príkaz bol opakovane (celkovo trikrát) predlžovaný práve s odkazom na prebiehajúce napadnuté konanie o zmene spôsobu výkonu ochranného liečenia.

43. V uvedenom náleze ústavný súd upozornil, že detencia upravená v Trestnom zákone ako druh ochranného opatrenia predstavuje svojou povahou najtvrdšie zo zakotvených opatrení veľmi citeľne zasahujúce do základných práv a slobôd jednotlivca, preto by malo byť toto opatrenie ukladané v tých najkrajnejších prípadoch, keď miernejšie opatrenia na ochranu spoločnosti zlyhali alebo sú zjavne neúčinné. Uplatnenie detencie ako prostriedku *ultima ratio* musí byť preto podmienené predchádzajúcim, veľmi prísnyim preverením splnenia zákonných podmienok za súčasného rešpektovania záruk vzťahujúcich sa na osobnú slobodu jednotlivca, ktoré sú garantované príslušnými ustanoveniami ústavy, ako aj dohovoru.

44. Je potrebné konštatovať, že v napadnutom konaní o zmene spôsobu výkonu ochranného liečenia ide o osobnú slobodu, aj keď v prípade sťažovateľa nie priamo pri riešení otázky „sloboda verzus jej pozbavenie“, ale určite ide o kvalitatívnu zmenu pozbavenia osobnej slobody z výkonu ochranného liečenia v zdravotníckom zariadení na prísnejší režim pozbavenia osobnej slobody v detencii, teda v najprísnejšom opatrení, ktoré je možné podľa Trestného zákona uložiť. Napadnuté konanie a jeho priebeh je preto potrebné posudzovať z pohľadu procesných záruk, ktoré garantuje čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru, ktoré vyžadujú, aby v konaní, v ktorom sa rozhoduje o zákonnosti pozbavenia osobnej slobody, bolo rozhodnuté urýchlene.

45. Pojem „urýchlene“ však nemožno definovať abstraktne a musí sa určiť s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu vrátane zložitosti konania, správania vnútroštátnych orgánov a sťažovateľa a toho, čo bolo pre sťažovateľa v stávke (Mooren proti Nemecku [GC], č. 11364/03, § 106, 9. júl 2009).

46. Ak rozhodnutie zahŕňa zložité otázky – napríklad posúdenie zdravotného stavu zadržanej osoby – je možné to zohľadniť pri posudzovaní, aká dĺžka je „primeraná“ podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru. Avšak aj v zložitých prípadoch môžu existovať faktory, ktoré vyžadujú, aby vnútroštátne orgány realizovali súdny prieskum rýchlo vrátane prezumpcie neviny v prípade vyšetrovacej väzby (Frasik proti Poľsku, 2010, § 63; Jablonski proti Poľsku, 2000, § 91 – § 93; Ilseher proti Nemecku [GC], 2018, § 253).

47. Procesne prísne stanovené kritériá pre rozhodovanie o osobnej slobode v prípadoch väzby, čo sa týka urýchlenosti, kde z judikatúry ústavného súdu a ESLP vyplýva, že dĺžka konania by sa mala počítať v dňoch, respektíve týždňoch, a nemala by na jednom stupni presiahnuť lehotu jedného mesiaca, však podľa ústavného súdu nemožno bez ďalšieho aplikovať na napadnuté konanie. Jedným z dôvodov, ako už bolo uvedené, je skutočnosť, že v napadnutom konaní sa nerozhodovalo o tom, či bude sťažovateľ na slobode alebo bude pozbavený osobnej slobody, ale rozhodovalo sa o kvalitatívnom sprísnení pozbavenia jeho osobnej slobody. A druhou podstatnou okolnosťou je, že na rozhodnutie o zmene spôsobu výkonu ochranného liečenia potreboval konajúci súd posúdiť zdravotný stav sťažovateľa, k čomu nevyhnutne potreboval znalecký posudok. Nemohol teda rozhodnúť len na základe predloženého spisu a v ňom uvedených skutočnosti.

48. Podľa § 446 ods. 1 Trestného poriadku o zmene spôsobu výkonu ochranného liečenia na návrh zdravotníckeho zariadenia rozhodne súd do desiatich pracovných dní od doručenia návrhu súdu.

Ak súd potrebuje pre rozhodnutie znalecký posudok, rozhodne do desiatich pracovných dní od doručenia znaleckého posudku. Potrebu urýchleného rozhodnutia tu vyjadril zákonodarca priamo v právnej úprave (účinné od 15. marca 2024, pozn.), avšak jej nedodržanie nesankcionoval žiadnym právnym následkom. Nedodržanie uvedenej lehoty, ktorú možno označiť za poriadkovú, preto samo osebe neznamená, že došlo k porušeniu práva na urýchlené rozhodnutie. Ústavný súd vždy musí vziať do úvahy individuálne okolnosti každej konkrétnej veci.

49. Predmetom konania bola zmena spôsobu výkonu ochranného liečenia, v zmysle ktorej hrozilo sťažovateľovi podstatné sprísnenie podmienok výkonu jeho ochranného liečenia. V okolnostiach sťažovateľovej veci nemožno opomenúť, že hoci o zmene spôsobu výkonu ochranného liečenia nebolo ešte právoplatne rozhodnuté, na základe návrhu zdravotníckeho zariadenia na predbežné umiestnenie v detenčnom ústave, o ktorom sa na okresnom súde konalo v súbežne vedenom konaní pod sp. zn. 50Tp/63/2024 (bod 7 a 42 nález), sa sťažovateľ už od 11. októbra 2024 v detenčnom ústave nachádzal, a to až do 10. júla 2025 (9 mesiacov). Predbežný príkaz bol počas tohto obdobia opakovane (celkom trikrát) predĺžený práve z dôvodu neskončeného napadnutého konania. Vzhľadom na uvedené je preto celkom logické, že význam napadnutého konania a dĺžka jeho trvania bola pre sťažovateľa už predbežne umiestneného v detenčnom ústave podstatne dôležitá. Konanie pritom nebolo právne zložité, avšak jeho skutkovú zložitost' zvýšila potreba znaleckého dokazovania.

50. Správanie sťažovateľa v napadnutom konaní bolo mimoriadne aktívne. Opakovane sa rôznymi procesnými podaniami (žiadosti o nariadenie verejného zasadnutia, sťažnosti na nečinnosť, námietka zaujatosti z dôvodu nečinnosti sudcu) domáhal urýchlenia procesného postupu okresného súdu v napadnutom konaní. Hoc nemožno spochybníť právo sťažovateľa tieto procesné prostriedky v napadnutom konaní využívať, na druhej strane si musí byť vedomý, že konajúci súd sa musí s týmito podaniami náležite vysporiadať, čo sa zároveň prejaví aj v samotnej dĺžke konania. Sťažovateľ 15. októbra 2024 požiadal o nariadenie verejného zasadnutia a 22. októbra 2024 podal sťažnosť na nečinnosť, hoc znalec v konaní bol ustanovený len 8. októbra 2024 a uznesením súdu mu bola daná lehota 60 dní na vyhotovenie znaleckého posudku (ako sťažovateľ opakovane v ústavnej sťažnosti argumentuje). V reakcii na sťažovateľove sťažnosti na nečinnosť zo 14. novembra 2024, 21. novembra 2024, 7. apríla 2025 a 5. mája 2025 ho sudca 15. mája 2025 informoval, že znalecký posudok bol vypracovaný a na 27. máj 2025 bude nariadené verejné zasadnutie, sťažovateľ však na svojej sťažnosti na nečinnosť zotrval. Rovnako tak sťažovateľ podal na sudcu námietku zaujatosti, ktorú odôvodnil nečinnosťou a pomalým procesným postupom vo veci. O všetkých týchto podaniach musel rozhodnúť odvolací súd. V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že námietka zaujatosti proti sudcovi nie je tým adekvátnym nástrojom na urýchlenie konania, pokiaľ ňou sťažovateľ (právne zastúpeným advokátom) práve urýchlenie postupu sledoval. Práve naopak, pokiaľ sťažovateľ nemal iné zákonom predpokladané dôvody, pre ktoré považoval za potrebné namietat' nestrannosť a nezaujatosť konajúceho sudcu, námietka zaujatosti z dôvodov priesťahov v konaní prispela k ďalšiemu predĺženiu konania.

51. Okresný súd po podaní návrhu zdravotníckeho zariadenia z 21. augusta 2024 v relatívne krátkom čase 3. septembra 2024 vydal príkaz na vyšetrovanie duševného stavu sťažovateľa, ustanovil mu obhajcu a ustanovil v konaní znalca (mierne zdržanie spôsobila potreba ustanoviť znalca opakovane po zrušení uznesenia vyššieho súdneho úradníka). Znalecký posudok bol vypracovaný a spolu so spisom okresnému súdu predložený 13. mája 2025. Lehotu 7 mesiacov na vypracovanie

odborného znaleckého posudku aj vzhľadom na jeho predmet, ktorým bolo posúdenie duševného stavu sťažovateľa, ústavný súd pri bežnej rozhodovacej agende všeobecných súdov nepovažuje za excesívnu. V okolnostiach tohto prípadu však bolo nutné vziať do úvahy skutočnosť, že sťažovateľ bol v bezprostredne súvisiacom konaní predbežným príkazom už umiestnený v detenčnom ústave. Táto okolnosť, ktorá bola konajúcemu súdu známa, však nebola okresným súdom zohľadnená, a tak je potrebné pričítať na ťarchu okresného súdu, že nevyužil žiadny dostupný procesný nástroj na urgovanie vyhotovenia znaleckého posudku. Po doručení znaleckého posudku však už okresný súd konal plynulo. V priebehu troch týždňov realizoval tri verejné zasadnutia, na ktorých vykonal potrebné dokazovanie a už 12. júna 2025 návrh zdravotníckeho zariadenia uznesením zamietol. Po vypracovaní stanoviska k opakovaným sťažnostiam sťažovateľa na nečinnosť, rozhodnutí o znalečnom a svedočnom okresný súd 4. augusta 2025 predložil spis odvolaciemu súdu na rozhodnutie o sťažnostiach zdravotníckeho zariadenia a prokurátora.

52. Po zrušení uznesenia súdu prvého stupňa krajským súdom a vrátení veci okresnému súdu na ďalšie konanie okresný súd 17. septembra 2025 rozhodol o postúpení veci Okresnému súdu Levice z dôvodu, že po prepustení sťažovateľa z detenčného ústavu 10. júla 2025 bol tento umiestnený v psychiatrickej nemocnici Hronovce z kapacitných dôvodov. Sťažovateľ sa odvolal. Po zrušení uznesenia o postúpení veci krajským súdom bolo vo veci nariadené verejné zasadnutie na 28. november 2025, ktoré bolo odročené z dôvodu nezachovania lehoty na prípravu pre sťažovateľa. Na verejnom zasadnutí 22. decembra 2025 okresný súd návrh opätovne zamietol. Postup okresného súdu po vrátení veci preto ústavný súd hodnotí ako neefektívny. Z dôvodu nesprávneho postúpenia veci a nedodržania lehoty na prípravu na verejné zasadnutie sa konanie bez meritórneho rozhodnutia predĺžilo o ďalšie 4 mesiace.

53. Na základe uvedeného dospel ústavný súd k záveru, že postup okresného súdu v napadnutom konaní nebol dostatočne efektívny a urýchlený, najmä v období počas ktorého bol vypracovávaný znalecký posudok, ale aj vo fáze po zrušení prvostupňového rozhodnutia a vrátení veci na ďalšie konanie. Za podstatnú pritom ústavný súd považuje aj skutočnosť, že sťažovateľ bol počas napadnutého konania a v priamej príčinnej súvislosti s ním umiestnený v detenčnom ústave po dobu 9 mesiacov, hoc o zmene spôsobu výkonu ochranného liečenia dosiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté. Preto ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy, čl. 8 ods. 1 a 2 listiny a čl. 5 ods. 1 písm. e) a ods. 4 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

54. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, prikázal podľa čl. 127 ods. 2 ústavy okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu), pretože označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľa právoplatne skončená (uznesenie z 22. decembra 2025 o zamietnutí návrhu nie je podľa zistenia ústavného súdu ku dňu jeho rozhodovania právoplatné).

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

55. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti požadoval priznanie primeraného finančného zadost'učinenia 5 000 eur.

56. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy *in fine* ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa čl. 127 ods. 1 ústavy boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. III. ÚS 624/2023).

57. Ústavný súd zohľadnil predovšetkým charakter a intenzitu porušenia sťažovateľom označených práv a dospel k záveru, že v okolnostiach veci je podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) primerané priznať sťažovateľovi finančné zadost'učinenie 1 500 eur (bod 3 výroku tohto nálezu), pričom vo zvyšnej časti návrhu na priznanie finančného zadost'učinenia nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu). Ústavný súd vzal do úvahy najmä skutočnosť, že trvanie napadnutého konania sa prejavilo zásadným spôsobom v spôsobe pozbavenia osobnej slobody sťažovateľa v trvaní 9 mesiacov, no reflektoval aj samotné správanie sťažovateľa, ktoré k dĺžke napadnutého konania z časti prispelo.

VI. Trovy konania

58. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľa odôvodňuje, aby mu okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom. Ich výška 949,17 eur bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), čo za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 371 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 14,84 eur) predstavuje 771,68 eur, k čomu treba podľa § 18 ods. 3 vyhlášky pripočítať daň z pridanej hodnoty 177,49 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. januára 2026

Robert Šorl
predseda senátu